

המרכז לצדק חברתי ודמוקרטיה ע"ש יעקב חזן במכון ון ליר בירושלים

מאמר דעה

הרפורמה בנמלים: חייבים לדבר על זה גם מחוץ לפייסבוק

אייל טבת, 16.7.13

מנכ"ל משרד ראש הממשלה לשעבר, אייל גבאי, אמר באחד מדיוני ועדת טרכטנברג ש"אחת הסיבות שהמחאה פרצה היא שלא התקיים, דיון ציבורי על תקציב המדינה". לעומת זאת, ראש המועצה הלאומית לכלכלה יוג'ין קנדל, אמר בהרצאה שנשא במסגרת ועידת הנשיא בחודש שעבר, ש"האיום הגדול על הכלכלה והדמוקרטיה הוא הדיון הציבורי בנושאים כלכליים". האם ייתכן שממשלת ישראל בחרה שלא להשתתף בדיונים ציבוריים? האם ייתכן שבין שתי העמדות המקוטבות הללו, ממשלת ישראל הנוכחית בחרה בצד הרואה בדיון הציבורי "איום"? האם דיונים ציבוריים הם OUT ומעתה רק הודעות לעיתונות וסטאטוסים ב FACEBOOK- הם IN? שר האוצר יאיר לפיד, מנה לאחרונה בבלוג של תנועתו את הישגי הממשלה עד כה, ובין היתר: "מלחמה בוועדים החזקים (ביום רביעי הכרזנו – ראש הממשלה, שר התחבורה ואני - על פתיחת המכרז לנמלים פרטיים שיתחרו במונופולים של נמלי אשדוד וחיפה)". האם כל תכליתה של הרפורמה בנמלים היא מלחמה בוועדים החזקים? ואם לא, מה תכליתה של הרפורמה? – על כך חייבים לקיים דיון ציבורי.

לנושא זה נרתם המרכז לצדק חברתי ודמוקרטיה ע"ש יעקב חזן במכון ון ליר בירושלים, שמבקש לקיים דיון ציבורי פתוח בעל אופי אקדמי-עיוני בנושא הרפורמה בנמלים. הרפורמה בנמלים היא עסק מורכב, קשה להסביר אותו במאמר דעה בן 500 מילים או בראיון קצר בטלוויזיה או ברדיו. לכן ביקשנו לכנס תחת גג אחד, לראשונה מזה שנים, את כל השחקנים הרלוונטיים לדיון – ולשמוע את דעתם המקצועית של נציגי משרדי האוצר, התחבורה והכלכלה. וכמובן את חברת נמלי ישראל, רשות הספנות והנמלים, הסתדרות העובדים, וועדי העובדים ונציגי המשתמשים בנמל. ביקשנו לברר היכן עובר קו הגבול בין ציבורי לפרטי בנמל, לשאול האם יכולה להיות כאן הפרטה נכונה, ואם כן - מה מהותה וכיצד עליה להתבצע.

אנו סבורים שזכותו של הציבור המתעניין לשמוע **מחברת נמלי ישראל** על הצורך התפעולי וההיתכנות הכלכלית של הנמלים החדשים. **מרשות הספנות והנמלים** אנו מצפים לשמוע על האסדרה הקיימת והמתוכננת בענף המשנה את פניו. אנו סבורים שיש לשמוע גם את **ההסתדרות, את ארגוני העובדים, ואת נציגי המשתמשים** שיביעו את עמדתם בדבר הסיכויים והסיכונים שברפורמה והשפעתה על יוקר המחיה. נקודת המוצא לדיון היא התפיסה שתפקיד הרעיונות בפוליטיקה אינו פחות ערך מחשיבותם של יחסי כוח ואינטרסים. רעיונות מעצבים את השיח הפוליטי ומשפיעים על יחסי הגומלין בין המדינה לחברה. אולם נכון לרגע כתיבת מאמר זה, הודיעו כל נציגי הממשלה על רשויותיה - החל במשרדי הממשלה, רשות הספנות והנמלים וכלה בחברת נמלי ישראל, שלא יוכלו להשתתף בכנס. נשאלת השאלה למה. מדוע לא ניתן לקיים דיון ציבורי חשוב בנושא זה בהשתתפות כל הצדדים?

האם הרצון לקיים דיון ציבורי הוא "פופוליסטי" כפי שכינה ראש הממשלה את הציבור שהביע עמדה בעניין ייצוא הגז? האם ניסיון להביא לידיעת הציבור מגוון של עמדות הוא-הוא ה"איום הגדול" על הדמוקרטיה?

לשיטתנו, מהות הפוליטיקה החדשה אינה "דיון" חד צדדי, בפייסבוק או בכלי שיווקי אחר. אנו מקוים שמהות הפוליטיקה החדשה היא וויתור על עמדות ציניות וקיום דיון ציבורי מעמיק ומשתף, בו ניתנת לגורמים השונים יכולת להביע את דעותיהם ולשוחח בפתיחות זה עם זה ועם הציבור, ולא רק מאחורי דלתות סגורות בדיונים ליליים.

אנו קוראים לשרי האוצר, התחבורה והכלכלה לבחור באופן ענייני במה שטוב למדינת ישראל. הדיון הציבורי הוא חיוני בתהליכי קבלת החלטות מהותיים, והוא משפיע על מראה דמותה ועל התפתחותה של הדמוקרטיה והחברה בישראל. אנו קוראים לכם לנצל את הבמה הציבורית ולשלוח נציגי ממשלה רלוונטיים שיסבירו מדוע נחוצה רפורמה בנמלים - נציגים שינהלו דיאלוג עם יתר השחקנים, ויקיימו שיח ציבורי פתוח. זוהי בעינינו הפוליטיקה החדשה.

ד"ר אייל טבת הוא חוקר בפרויקט ההפרטה והרגולציה במרכז לצדק חברתי ודמוקרטיה ע"ש יעקב חזן במכון ון ליר בירושלים